

FİZİK ÖĞRETMEN ADAYLARINA UYGULAMA ÖĞRETMENLERİ TARAFINDAN UYGULANMAKTA OLAN ETKİNLİKLERİN BELİRLENMESİ

Ahmet Zeki SAKA, Ali Rıza AKDENİZ

KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi - TRABZON

ÖZET

Bu çalışmada, öğretmen yetiştirmede hizmet öncesi öğretmen eğitiminde özel öğretim uygulamalarının önemi belirtildikten sonra, bu süreçte uygulama öğretmenlerinin uyguladığı etkinlikler ve amaçları uygulama öğretmenleri ve öğretmen adaylarının görüş ve düşüncesine bağlı olarak tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarının incelenmesinden, uygulama öğretmenleri tarafından değişik sıklıkta 16 etkinliğin amaçlandığı belirlenmiştir. Her etkinliğin kazandırabileceği amaçlar, öğretmen adayları tarafından farklı şekil ve sıklıkta düşünüldüğü görülmüştür. Çalışma, uygulamanın amaçlanan şekilde yapılabilmesi için farklı öneriler yanında öğretmen adayı, öğretim elemanı ve uygulama öğretmenlerinin katılacağı başlangıç ve değerlendirme panellerinin yapılmasının önerilmesiyle tamamlanmıştır. Bununla birlikte, araştırmadan elde edilen deneyime bağlı olarak, bu alanla ilgili yapılması önemli olan araştırma konuları belirtilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Öğretmen adayı, uygulama öğretmenleri, uygulama etkinlikleri

ABSTRACT

The purpose of this study is to find out an activities and their objectives implemented in school for physics student teacher. This research employed a case study methodology using both mentor and student teacher questionnaires. The collected data showed that 16 activities have been used in school for different objectives. Following the conclusion drawn from the study, recommendations are made for improving the implemented activities for student teacher in school. The study ended by giving suggestions for future studies.

Key Words: Student teacher, mentor, implemented activities for student teacher.

GİRİŞ

Eğitim, 2000'li yıllara girerken bütün dünyada giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Dünyada gözlenen bilgi patlaması, bir taraftan bilgi üretimini ön plana çıkarırken, diğer taraftan da ekonomik, sosyal ve siyasi etkinlikler ile yaşanan hayatın diğer bütün alanlarında bilginin daha yoğun bir şekilde kullanılmasına fırsat vermektedir. Bilginin hayatın her alanında kullanımının artmasına paralel olarak bilgi geliştirme kurumları olan okulların, gerçekleştirmeyi amaçladığı eğitim-öğretimin niteliği giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Etkili eğitim-öğretim sağlamanın en verimli yollarından biri, öğretmen yetiştirilmesine önem vermektir. Öğretmen yetiştirme alanında yüz elli yıllık deneyime sahip bulunmamıza rağmen, bugün bu alandaki durum incelendiğinde önemli gelişmelere ihtiyaç olduğu vurgulanmaktadır (Azar, 1998). Mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin, mesleklerinin ilk yıllarında karşılaştıkları problemler bugünkü bilinen problemlerden daha fazla olduğu belirtilmektedir. Öğretmenlerin mesleklerinin ilk yıllarında çeşitli problemlerle karşılaşmasının en önemli nedenlerinin başında teori ile uygulama arasındaki kopukluk ve uygulama çalışmalarına gerekli önemin verilmemesinden kaynaklanmaktadır (Veenman, 1984). Öğretmen adayına öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği rol ve davranışları kazandırmak için onlara alan ve alan eğitimi bilgisi vermek yeterli olmamaktadır. Bunun yanında öğretmen adaylarının öğrenmiş oldukları pratik bilgileri uygulamaya dönüştürmeleri için öğretmenlik uygulaması sürecinde yapılan etkinliklerin nitelikli ve kapsamlı uygulanabilirliğinin sağlanması gerekmektedir (Azar, 1998). Bu gerçeği gören çoğu gelişmiş ülkeler, öğretmen eğitimini geliştirmek için çalışmalar yürütmekte ve çeşitli modeller uygulamaktadırlar. Ayrıca,

karşılaşılacak problemleri çözebilecek nesilleri yetiştirebilmek için, eğitime önemli yatırımlar yaparak, kapsamlı projeler ve reformlar gerçekleştirmektedirler (Baki ve diğ., 1996). Bu bağlamda, YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi kapsamında başlatılan ve halen çalışmaları devam eden "Türkiye'de Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılması" projesi ile Eğitim Fakülteleri yeni bir yapıya kavuşmuştur. Yeniden yapılanma, diğer değişiklikler yanında uygulama okullarındaki çalışmaların etkin yapılmasını öngörmektedir (YÖK, 1998). Bu süreçte, YÖK/MEB işbirliği sonucu geliştirilen yönergede uygulamalara katılacak uygulama öğretmenlerinin görev ve sorumlulukları aşağıdaki şekilde belirtilmiştir.

1. Uygulama öğretim elemanı ve uygulama okulu koordinatörü ile işbirliği yaparak öğretmen adaylarının uygulama çalışmaları kapsamındaki etkinlikleri hazırlar.
2. Uygulama programının gerektirdiği etkinliklerin yürütülmesini sağlar, uygulama etkinliklerinin başarılı bir biçimde yerine getirilmesi için öğretmen adayına rehberlik eder, bu etkinlikleri izler ve denetler.
3. Uygulama sonunda öğretmen adayının uygulama çalışmalarını değerlendirir, uygulama okulu koordinatörüne teslim eder (MEB, 1998).

Bununla birlikte, uygulama öğretmenlerinden istenen amaçları gerçekleştirecek etkinlikleri ne düzeyde uyguladıklarını ortaya koyan araştırmalara pek rastlanılmamaktadır. Uygulamanın amaçlanan şekilde gerçekleştirilebilmesi için mevcut uygulamaların tespit edilmesi gereklidir.

AMAC

Bu çalışmanın amacı, fakülte-okul işbirliği kapsamında uygulama öğretmenlerinin yaptırdığı etkinlikleri tespit etmektir. Bu amaçla, 1998-1999 eğitim-öğretim güz yarıyılında, KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi Fizik Eğitimi Programında Özel Öğretim Uygulamalarına katılan 32 fizik öğretmen adayı, 4 uygulama öğretim elemanı ve 10 uygulama öğretmenini kapsayan bir araştırma yapılmıştır. Çalışmada aşağıda belirtilen yaklaşım kullanılmıştır.

METODOLOJİ

Planlamada, öncelikle öğretmen adaylarının hangi öğretim elemanının sorumluluğunda uygulamayı sürdüreceği saptandı. Aynı zamanda, uygulamanın yürütüleceği okullar belirlenip, ilgili kurumlar arasında izin yazışmaları sürdürüldü. Öğretmenlik uygulamasını yürütmekle sorumlu öğretim elemanlarının her biri, öğretmen adayı sayılarını dikkate alarak uygulama okullarının seçimini yaptı. Bu seçim sırasında okula ulaşım kolaylığı, fiziksel koşullar ve benzeri özellikler dikkate alındı. Okulların saptamasından sonra, öğretmenlik uygulamasının program içindeki ders günü veya günlerini içerecek biçimde uygulama okullarının ders programları alınıp ön görüşmeler yapılarak öğretmen adaylarının dağılımı gerçekleştirildi. Uygulama öğretim elemanları, danışmanı oldukları öğretmen adayları ile birlikte uygulama okullarına giderek, uygulama öğretmenleriyle tanışılmış ve onlara fakülte-okul işbirliği yönergesi kapsamındaki sorumlulukları açıklanmıştır. Bununla birlikte, öğretmen adaylarına özel öğretim uygulamaları semineri ödevi olarak uygulama okulunda uygulanacak etkinliklerin hem zenginleştirilmesi hem de önem verilmesi için, uygulama öğretmenlerinin onlara yaptırmayı amaçladıkları etkinlikleri belirlemeleri istendi. Belirlenen etkinlikler, dört öğretim elemanın yürüttüğü özel öğretim uygulamaları

semineri dersinde tartışılarak, öğretmen adaylarında bunların kazandırabileceği davranışlar vurgulandı. Öğretmen adaylarının hazırladığı ödevlerin incelenmesi sonucu aşağıdaki veriler elde edilmiştir.

BULGULAR

Öğretmen adaylarının hazırladığı özel öğretim uygulamaları seminer ödevleri incelenerek, elde edilen bulgular aşağıdaki gibi tablolaştırılmıştır (Tablo 1). Etkinlikler uygulama öğretmenleri, hedef davranışlar ise, öğretmen adayları tarafından belirtilmiştir.

Tablo.1 Öğretmenlik uygulaması sürecinde yaptırılması amaçlanan etkinlikler, öğretmen adaylarına göre kazandırması düşünülen hedef davranışlar ve sıklıkları

Etkinlik	Hedef Davranış	f**	f(E)*
Okulun Tanıtımı ve Uygulama Öğretmeni ile Tanışma	Okula daha kolay uyum sağlayabilme	6	14
	Uygulama öğretmenin ders programını öğrenme ve uygulama programını belirleme	5	
	Okulun akademik yapısı ve MLO hakkında bilgi edinme	1	
	Okulun mevcut imkanları öğrenebilme	2	
Ders-Dinleme ve Gözlemlene	Öğretmenin öğrencilerle iletişim ilişkilerini inceleme	24	197
	Öğretmenin sınıf içi disiplini nasıl oluşturduğunu ve yürüttüğünü inceleme	22	
	Dersin işlenmesi yöntemlerini inceleme	21	
	Öğretmenin konu anlatımı sırasındaki davranışlarını gözleme (tutum ve duyarlılığını)	23	
	Öğretmenin ses ve mimik hareketlerini nasıl kullandığını gözleme	2	
	Zamanın etkili kullanımını belirleme	3	
	Öğrenciler için en etkili öğretim platformu oluşturulmasını sağlayan beceri ve tutumları öğrenmeye çalışma	4	
	Sorulan soruların ne düzeyde olduğunu tespit etme	8	
	İçine düşülebilecek hataları kestirme	3	
	Öğrencilerin öğretmene karşı tutumlarını inceleme	4	
	Öğrencilerin derse ilgilerini incelemek ve seviyelerini tespit etmek	9	
	Sadece öğretimin değil, eğitimin de öğrencilere nasıl verilebileceğini görme	2	
	Değişen koşullarda öğretmenin nasıl davrandığını gözleme	2	
	Öğretmenlik mesleğinin inceliklerini kavramaya çalışma	3	
	Öğretmenin dersi sevdirebilmek için ders içerisindeki yaptığı davranışları inceleme	6	
	Programa göre hazırlanmış yıllık planın işleyişini ve uygunluğunu gözleme	5	
	Fizik dersinin nasıl öğretildiğini gözlemlene	5	
	Dersin işlenişindeki etkinliklerin uygulanış sırasını gözleme (giriş, işleyiş ve bitirme)	8	
	Tahtayı etkili bir şekilde kullanmayı gözleme (ders araç-gereçleriyle birlikte)	11	
	Sınıf defterinin kullanılmasını gözleyebilme	9	
Derse başlama ve soru sorma formunu gözleme	3		
Çözülen problemin öğrenciye aktarılışını kavrayabilme	3		

	Dönüt verme işlemi gözleme	3	
	Sınıf ortamını (atmosferini) tanıma	6	
	Derslerin seviyeye uygun şekilde anlatılışını gözleme	2	
	Ödev verme işlemlerini gözlemleme	1	
	Etkili soru ve problem seçimi yöntemin uygulanışını gözleme	2	
	Öğrencilerin sorulara verdiği cevapların niteliğini tespit etme	2	
	Ders anlatma etkinliğine ve öğretmenlik deneyimine hazırlanma	1	
İdare ve Öğretmenlerle Diyalog	Yabancılık çekilen konuları danışarak yardımlarından faydalanma	4	25
	Öğrencilikten öğretmenliğe geçme psikolojisini aşma tutumunu geliştirme	1	
	İyi bir öğretmenin nasıl davranacağını gözleme	2	
	Yetkili kişilerin görev ve sınırlılıklarını öğrenme	5	
	Okul yönetimi hiyerarşisini kavrama	2	
	Öğretmenlik mesleğinin toplum içindeki rolü hakkında bilgilenme	1	
	Eğitim-öğretim hayatında ne gibi zorluklarla karşılaştığını öğrenme	1	
	Tebliğler dergisi yayınları hakkında bilgi edinme	2	
	Disiplin işlerinin nasıl yürütüldüğünü öğrenme	3	
	Öğretmenlik özlük hakları konusunda bilgi edinme (rapor, izin, ücret,...)	2	
	Öğrenci problemlerini idareye bildirme, gerektiğinde birlikte çözüm bulma	1	
	Araç gereç eksikliğini idareye bildirme	1	
Yıllık Plan Hazırlama	Ders konularının neler olduğunu kavrama (özel amaçlar ve araç-gereçlerle birlikte)	6	73
	Ders konularının hangi düzenle verileceğini kavrama (akademik takvime göre)	15	
	Planlama yapmanın gereğini kavrama	4	
	Derste kullanılacak kaynakları önceden nasıl ve neye göre belirlendiğini öğrenme	6	
	Yıllık plan takibini ve uygulanabilirliğini gösterme	4	
	Kullanılacak yöntem ve teknikleri belirleme	3	
	Yıllık plan hazırlanırken dikkat edilen kriterleri belirleme	3	
	Kimler tarafından nasıl netleştirildiğini öğrenme	1	
	Zümre öğretmenleriyle koordineli çalışma becerisi geliştirme	2	
	Ünite ve konuları önem ve öncelik sırasına koyma	1	
	Öğretmenin yıllık planını inceleme	1	
Yıllık plan hazırlayarak uygulama öğretmenine sunma	32		
Günlük Plan Hazırlama	Günlük plan hazırlanırken nelere dikkat edilmesi gerektiğini tespit etme	9	84
	Konuları alt birimlere ayırarak genelden özele, özelden genele gidebilmeyi öğrenme	3	
	Günlük planda bulunması gereken amaç, hedef davranış gibi maddeleri yazabilme becerisi kazanma	11	
	Öğrencilerin karşısına hazır olarak çıkma	1	
	Akıcı bir dille kısa ve öz olarak konuları düzenleyebilme becerisi kazanma	1	
	Planlama yapmanın gereğini kavrama, uygulanışı gösterme (ders kontrolündeki önemini kavrama)	9	
	Öğretmenin günlük planını inceleme	1	
	Bir ders planı hazırlayarak uygulama öğretmenine sunma	32	
	Anlatılacak konuya ve sınıfın seviyesine uygun öğretim yöntemini belirleme	9	
	Dersleri yıllık plan doğrultusunda işleme becerisi kazanma	3	
	Etkili ders anlatımını gerçekleştirme	2	
	Ders sonunda planın değerlendirilmesini öğrenme	3	

Derse Hazırlanma	Günlük plan hazırlanmasını öğrenme	2	21
	Konuya ilişkin sorularla dersi pekiştirme	1	
	Dersin dakika dakika uygulama çizelgesini hazırlama	2	
	Öğretim tekniklerini önceden hazırlayarak uygulama	2	
	Ders içerisinde öğrencileri dinlendirme süresini ayarlama	1	
	Eğitim teknolojilerinden yararlanarak derse hazırlanma	3	
	Konunun amacına uygun olarak kaynak, araç-gereç kullanımının nasıl sağlandığını öğrenme	4	
	Öğrencilerin karşısına çıkmadan önce hangi hazırlıkların yapıldığını bilme	6	
Ders Anlatma	Yaptığımız gözlemlerden yararlanarak dersi etkin sunma becerisi kazanma ve uygulama	11	153
	Öğretmenin sınıfta rolünü oynayan bir aktör olduğu fikrini hissetme	1	
	Planı sunabilme ve değerlendirme yapabilme becerisi kazanma	9	
	Sınıf kontrolünü sağlama (disipline edebilme)	14	
	Öğrencilerle iyi ilişkiler kurma	15	
	Sınıf içi etkinliklerin uygulanış biçimini kavrama (öğrencilerin derse aktif katılımını sağlayabilme)	11	
	Öğrencileri derse motive etme	6	
	Öğrencilerin anlaşılabilir düzeyde konu anlatımını gerçekleştirebilme	3	
	İlgilic sorularla ve olaylarla öğrencilerin zihinsel yeteneklerini geliştirme becerisi kazanma	14	
	Karşılaşılan sorunlara karşın nasıl önlem alınacağını öğrenme	3	
	Değişik öğretim tekniklerini uygulama	9	
	Gerçek bir sınıf ortamında deneyim kazanma	12	
	Ders içerisinde öğrencileri dinlendirme süresini ayarlama	1	
	Tahtayı kullanma becerisini kazanma	9	
	Ders anlatılışında dikkat edilecek yaşantıları gerçekleştirme (ses tonu, etkinlikler arası geçiş, sınıfta dolaşma,...)	7	
	Öğrencilere verilen ödevleri takip etme	2	
	Ders içerisinde dönüt verme	2	
	Ders anlatırken yapılabilecek hataları tespit etme ve heyecanı yenme	5	
	Konuyu ve ilgili soruları belli seviyelere göre sunma	6	
	Öğretmenlik psikolojisini hissedebilmek (kendine has bir yöntem belirleyebilme)	4	
Öğrencilerin tümüne karşı objektif bir tutum sergileme	1		
Öğrencilerden gelen dönütleri inceleme (sordukları soruları ve merak ettikleri konuları belirleyerek konulara özgü örneklendirmeler yapabilme becerisi kazanma)	2		
Soruların açık ve net olmasını sağlama	1		
Konu Tekrarı ve Test Çözme	Test çözümü ile ilgili önemli noktaları vurgulama	1	9
	Öğrencilerin takıldıkları yerleri belirleyerek açıklık kazandırabilme (tekrarlama)	5	
	Sınav öncesi öğrencilerin eksik kalan noktalarını tamamlama	1	
	Çeşitli materyalleri kullanma	1	
	Sınavda sorulabilecek soru türleri hakkında bilgi edinme	1	
Laboratuvar Çalışması Yapma	Deney aletlerini öğrencilere tanıtmaya becerisi kazanma	2	64
	Deney düzeneği hazırlama ve sınıfa görsel olarak sunma	13	
	Deneyi yürütme	6	
	Fiziksel olayları deney yöntemi ile öğrencilere gösterme	7	
	Deney verilerini alma	2	
	Öğrencilerin araştırmacı yönünü geliştirerek projelere karşı ilgilerini çekebilmeyi öğrenme	1	

	Öğrencilerin zihinlerinde soru oluşturma	1	
	Öğrencinin kendi yeteneğini laboratuvar koşullarında ölçebilme	2	
	Laboratuvar kullanım sıklığını belirleme	2	
	Deneyle ilgili sorular sorarak teorik bilgilerini pekiştirme	1	
	Araç-gereçlere zarar vermeden kullandırtmayı öğrenme	5	
	Öğrencilere deney raporunun hazırlanışını öğretme becerisi kazanma	1	
	Mevcut malzemeleri en iyi şekilde kullanma ve aktif öğrenme ortamı oluşturabilme becerileri kazanabilme	5	
	Laboratuvar araç-gereçlerinin düzenini öğrenebilme	5	
	Kalabalık sınıflarda grup çalışması yaptırma becerisi kazanma	2	
	Basit araç gereç kullanımını geliştirebilme	3	
	Sınıf ve laboratuvar ortamları arasındaki farklılıkları, benzerlikleri ve etkinlik derecelerini ayırt etme	3	
	Gözlemlere dayalı olarak yöntemlerin kullanılmasında seçici davranma becerisini geliştirme	3	
Yazılı yoklama Yapma	Yazılı yoklama sorusu hazırlamayı öğrenebilme (sınıf seviyesine göre)	24	38
	Okuldaki not ölçeğinin nasıl kullanıldığını öğrenebilme	4	
	Öğretmenin not defterini inceleme	5	
	Yıllık plandaki ağırlığına göre soru sayısını belirleme	2	
	Geçerli ve güvenilir bir sınav yapabilme	1	
Sınav Kağıtlarını Değerlendirme	Cevap anahtarının neye göre nasıl hazırlandığını öğrenebilme	11	61
	Öğrencilerin başarılarının objektif bir biçimde nasıl değerlendirileceğini öğrenebilme	28	
	Değerlendirme sırasında sorumluluk bilincinin oluşması	1	
	Verilen öğretimin başarı düzeyini saptama (öğretimin kalitesini ölçebilme)	10	
	Öğrencilerin ağırlıklı olarak hatalı yerlerini saptayarak anlaşılmayan konuları tespit edebilme	6	
	Değişik puanlama yöntemlerinin kullanılmasını öğrenebilme	1	
	Öğrencide meydana gelen davranış değişikliklerini belirleyebilme	4	
Nöbet Tutma Çalışmaları	Uygulamalı olarak nöbet tutma çalışmalarına katılarak yapılanları gözleme	12	34
	Ders dışındaki öğretmen-öğrenci ilişkilerini gözlemleme	6	
	Kantinde öğrenci ilişkilerini gözlemleme	1	
	Nöbet tutma çalışmalarının niçin ve hangi kurallar çerçevesinde yapılması gerektiği hakkında bilgi edinme	15	
Dönem Ödevi Verme	Dönem ödevlerinin konularını ve bu konuların nasıl hazırlandığı hakkında bilgi edinme	8	13
	Verilen ödevlerinin dağılışı, yürütülüşü ve değerlendirilmesi hakkında bilgi edinme	5	
Rehberlik Çalışmaları	Sınıf öğretmeninin sorumlulukları ve yürüttüğü çalışmaları bilme	2	18
	Öğretmen ve öğrencilerle iyi diyalog kurabilme becerisini geliştirme	2	
	Öğrencilere rehberlik yapma	2	
	İyi bir öğretmenin niteliklerini kavrama	2	
	Öğretmenlik mesleğinin bazı inceliklerini özümseme (her zaman düzenli ve disiplinli biri olmayı gerektirdiği)	2	
	Başarısız öğrencilerin başarısızlık nedenlerine çözüm yolları önerme	2	
	Öğrencileri daha yakından tanıma	4	
	Öğrencilerin sınav korkusunu yenebilmelerine dönük telkinlerde bulunma	1	
	Öğrencilerin mevcut dilek ve şikayetlerini tespit etme	1	

Okuldaki Diğer Etkinlikler	Okuldaki faaliyetleri gözleme	3	14
	Okulu tarihçesiyle tanıyabilme	2	
	Okulu çevresiyle ve velilerle olan ilişkileriyle gözleyebilme	3	
	Okulda öğretmen-öğrenci idareci-memur ilişkilerini gözlemleme	1	
	Eğitsel kol etkinliklerinin nasıl ve nerede düzenleneceğini öğrenme	3	
	Öğretmenler arası ilişkileri gözleme	2	
Zümre Toplantıları	Zümre toplantısının zamanı, sıklığı ve kapsamı hakkında bilgi edinme	3	5
	Zümre öğretmenleri ile yıl boyunca yapılacak etkinlikleri tartışma	2	

** öğretmen adayları tarafından belirtilme sıklığı

* Etkinliğin kazandıracağı hedef davranış açısından sıklıkların toplamı

Tablo 2. Öğretmenlik uygulaması sürecinde, öğretmen adayları tarafından yapılan etkinliklerin ifade edilme yoğunluğuna göre sıralanması

Etkinlik	f(c)*	%**
Ders dinleme ve gözlemleme	197	23
Ders anlatma	153	18,3
Günlük plan hazırlama	84	10
Yıllık plan hazırlama	73	8,7
Laboratuar çalışması yapma	64	7,6
Sınav kağıtlarının değerlendirilmesi	61	7,3
Yazılı yoklama yapma	38	4,5
Nöbet tutma çalışmaları	34	4
İdare ve öğretmenlerle diyalog	25	2,9
Derse hazırlanma	21	2,5
Rehberlik çalışmaları	14	2,15
Okuldaki diğer etkinlikler	15	1,67
Okulun tanıtımı ve uygulama öğretmeni ile tanışma	14	1,6
Dönem ödevi verme	13	1,5
Konu tekrarı ve test çözme	9	1
Zümre toplantıları	5	0,6

* Etkinliğin kazandıracağı hedef davranış açısından sıklıkların toplamı

** Etkinliğin hedef davranış açısından yüzdesi

SONUÇ VE ÖNERİLER

Uygulama öğretmenlerinin yapılmasını uygun bulduğu 16 etkinlik, ifade edilme yoğunluğuna göre sıralanarak Tablo 2' deki veriler elde edilmiştir. Özellikle gerçekleştirilmekte olan etkinliklerin; Ders Dinleme ve Gözlemleme 197 (% 23), Ders Anlatma 153 (% 18.3), Günlük Plan Hazırlama 84 (% 10), Yıllık Plan Hazırlama 73 (% 8.7), Laboratuar Çalışması Yapma 64 (% 7.6) ve Sınav Kağıtlarının Değerlendirilmesi 61 (% 7.3) olduğu anlaşılmaktadır. Görüldüğü gibi, ders dinleme ve anlatma etkinliği, çoğu uygulama öğretmeni tarafından amaçlanmaktadır (Tablo 2). Ayrıca, uygulama okullarının düzenli eğitim-öğretim etkinlikleri dışında öğretmen adaylarına yaptırılacak fazla etkinlik bulunmamaktadır.

Öğretmen adaylarına uygulanacak etkinlikler okulların çalışma düzeyi ile paralellik göstermektedir. Bundan dolayı uygulama öğretmenleri hizmet-içi kurslarla yetiştirilerek okullarında düzenli uygulanan etkinliklere ek olarak öğretmen adaylarının gelişmesine yardımcı olacak diğer etkinlikleri düşünüp geliştirebilmelidirler. Bununla birlikte, mevcut okulunda gözlenemeyen deneyimlerinden onları haberdar etmelidir.

Öğretmen adaylarının kazanacakları davranışların dağılımında belirgin farkların olduğu görülmektedir. Bu farklılık, seminer dersini yürüten öğretim elemanlarının eğitim-öğretim hakkındaki bilgi ve beceri farklılıklarından kaynaklanabilir. Ayrıca, uygulama okullarının fiziksel şartları, uygulama öğretmenlerinin tutumları ve öğretmen adaylarına kazandıracığı davranışlara yeterli hassasiyeti göstermemesinden kaynaklanabilir. Öğretim elemanlarından kaynaklanan farklılıkların giderilmesi için bu tür dersleri yürütürken, öğretmenlik uygulamasında uygulanabilecek etkinliklerin ve amaçlarının belirlenmesinde uygulamaların başladığı ve sonuçlandığı dönemlerde aynı alandaki tüm öğretim elemanları, uygulama öğretmenleri ve öğretmen adaylarının katılacağı paneller düzenlenmelidir.

Çalışmanın konusu dışında kalan fakat, uygulama okullarında uygulanacak etkinlikleri etkileyen aşağıdaki alanların araştırılmasının gerekli olduğuna inanılmaktadır:

- a) Çalışma sonucu belirlenen etkinliklerin uygulama okullarında gerçekleştirilme düzeyi,
- b) Öğretmen adaylarının, uygulamadan amaçlanan şekilde faydalanmasında etkili olan fakülte koordinatörü, uygulama okulu koordinatörü ve uygulama öğretim elemanlarının görev ve sorumluluklarının yerine getirilme düzeyi,
- c) Uygulama öğretmenleri ve öğretim elemanlarının gözlem ve değerlendirme işlemlerini gerçekleştirme düzeyi.

KAYNAKLAR

- Azar, A., (1998). Fizik Öğretmenlerinin Mesleki Gelişim Süreçlerindeki Özel Konular, Doktora Tezi, KTÜ Trabzon.
- Veenman, S. (1984). Perceived Problems of Beginning Teachers, Review of educational Research, 54, 143-178.
- Baki, A., Çepni, S., Akdeniz, A. R., Ayas, A., Kalkavan, A. ve Özbay, Y. (1996). Türkiye 'de Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılması Raporu, Trabzon, 1996.
- YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi, Ankara 1998.
- MEB. (1998). Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü Öğretmen Adaylarının MEB'na Bağlı Eğitim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Yönerge, Ankara, Temmuz 1998.